

Felelőssé tehető-e az anyavállalat a leányvállalat jogsértéseiért?

Az Európai Bíróság 2025. február 13-án hozott döntése a Heineken és görög leányvállalata, az Athenian Brewery ügyében jelentős mérföldkövet jelent az európai versenyjog alkalmazásában, különösen a vállalatcsoportokon belüli felelősség és a perindítás helyének meghatározása terén.

Az ügy előzménye, hogy a görög Macedonian Thrace Brewery (MTB) pert indított a holland Heineken NV és annak görög leányvállalata, az Athenian Brewery (AB) ellen, mert úgy vélte, hogy a két cég együttesen felelős az AB által elkövetett versenyszabály-sértésekért. Fontos kiemelni, hogy a jogsértések idején a Heineken a leányvállalat részvényeinek közel 99%-át birtokolta, tehát szinte kizárólagos tulajdonos volt.

A per egyik kulcskérdése az volt, hogy a holland bíróság – ahol a Heineken székhelye található – jogosult-e döntenie a görög leányvállalat ügyében is. Az Európai Unió Brüsszel Ia. rendelete szerint, ha egy ügyben több alperes van, és az ellenük indított perek szorosan összefüggenek, vagyis az alperesek között olyan szoros kapcsolat áll fenn, amely miatt el kell kerülni, hogy különböző bíróságok egymásnak ellentmondó ítéleteket hozzanak, akkor egy eljárásban kell döntenie a kérdésekről. Ez a szabály azt a célt szolgálja, hogy az igazságszolgáltatás egységes és kiszámítható legyen, ne fordulhasson elő, hogy ugyanabban az ügyben eltérő döntések születnek különböző országok bíróságain.

Az Európai Bíróság döntése ebben az ügyben egyértelműen kimondta, hogy ha egy anyavállalat szinte teljes mértékben birtokolja a leányvállalatát, akkor vélelmezni kell, hogy meghatározó befolyást gyakorol annak működésére. Ez azt jelenti, hogy a bíróság abból indul ki, hogy az anyavállalat irányítja a leányvállalat üzletpolitikáját, és ezért felelőssé tehető a leányvállalat jogsértéseiért is. **Ez a felelősség azonban nem automatikus és nem megdönthetetlen: az anyavállalatnak lehetősége van arra, hogy bizonyítsa, a leányvállalat önállóan, saját döntései alapján járt el, vagyis nem állt fenn tényleges irányítás. Ha ezt sikerül bizonyítani, akkor az anyavállalat mentesülhet a felelősség alól.**

A döntés jelentősége abban áll, hogy egyértelmű iránymutatást ad arra vonatkozóan, mikor és milyen feltételek mellett lehet az anyavállalatot is perelni a leányvállalat jogsértései miatt. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy a sértett fél – jelen esetben például a Macedonian Thrace Brewery – választhat, hogy a pert az anyavállalat székhelyén (Hollandiában) vagy a leányvállalat székhelyén (Görögországban) indítja meg. Ez a választási lehetőség különösen fontos lehet olyan esetekben, amikor a sértett fél számára az egyik ország bírósága vagy jogrendszere kedvezőbb, gyorsabb vagy egyszerűbb eljárást kínál.

Az ítélet azt is megerősíti, hogy a vállalatcsoportok felelőssége nem korlátozódik csupán a közvetlen jogsértőre, hanem kiterjedhet az egész cégcsoportra, ha bizonyítható, hogy a jogsértő leányvállalat felett az anyavállalat ténylegesen meghatározó befolyást gyakorolt. Ez a gyakorlatban arra ösztönzi a nagyvállalatokat, hogy ne csak a saját, hanem leányvállalataik működését is szigorúan ellenőrizzék, és a versenyjogi szabályokat minden szinten betartsák, hiszen a felelősség kiterjesztése révén az anyavállalatok is közvetlenül érintettek lehetnek egy-egy jogsértés következményeiben.

Az ügy jelentősége túlmutat a konkrét felek vitáján, mert iránymutatást ad a jövőbeli hasonló perekre is. 2025-ben további, a Heineken-ügyhöz hasonló esetek vannak napirenden az Európai Bíróság előtt,

például a "Power Cables" és az "Italian Cardboard" ügyek, amelyekben szintén a vállalatcsoportokon belüli felelősség és a joghatóság kérdései állnak a középpontban. Az ilyen döntések hozzájárulnak ahhoz, hogy az európai joggyakorlat egységesebbé és kiszámíthatóbbá váljon, és a vállalatok számára világosabbá tegye, milyen feltételek mellett lehetnek felelősek leányvállalataik jogsértéseiért.

Összefoglalva, az Európai Bíróság döntése megerősíti, hogy a vállalatcsoportok felelőssége a leányvállalatok jogsértéseiért nem csupán elvi lehetőség, hanem tényleges kockázat, amelynek elkerülése érdekében az anyavállalatoknak aktívan ellenőrizniük kell leányvállalataik tevékenységét. A döntés egyben azt is biztosítja, hogy a sértett felek számára egyszerűbb és hatékonyabb legyen a jogérvényesítés, hiszen szabadon választhatják meg, hogy melyik ország bíróságán indítják meg a pert. Ez a jogbiztonságot és a versenyjogi szabályok betartását is erősíti az Európai Unióban, és hosszú távon hozzájárulhat a tisztességes piaci verseny fenntartásához.